

Fig. 10. Skibets syddør set udefra (s. 2348). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *South door of nave.*

Fig. 11. Skibets syddør set indefra (s. 2348-49 note 46). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *South door seen from within.*

Fig. 12. Skibets syddørs tympanon (s. 2348). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Tympanon of south door.*

under karmene og murens kvadre. En ridsefuge markerer døren indvendig. Tilmuringen er foretaget med teglsten i munkestensstørrelse sandsynligvis endnu i middelalderen.

Skibets omsatte *syddør* (fig. 10) udgør en smuk, granitbygget tosøjleportal. Dens tympanon, med relief af Kristus mellem Peter og Paulus, hviler på en indre karm af opretstående kvadre, den vestre med et billedrelief. Tympanet kranes af et retkantet, søjlebåret kilestik, som igen omgives af et kilestik hvilende på de kvadersatte karme.

Tympanet, mindst 133 cm i tværmål, har i lavt, forsænket relief en fremstilling af *Traditio Legis*, Kristus, der overdrager nøglemagten til Peter og loven til Paulus.⁴⁰ De tre er vist frontalt stående, Kristus i midten er størst med kors i sin glorie. Han rækker en stor nøgle til Peter (tv.) og en aflang bog eller en bogrulle til Paulus. Alle har spidst skæg med opadbuende moustache og bærer fodsider kjortler med stiliserede folder, hvorunder fødderne stikker frem. Kristus har dertil en palliumlignende overklædning med kors, der

formentlig skal henvise til hans værdighed både som konge og præst (*rex et sacerdos*, jf. s. 2144).

De glatte *søjler* hviler på attisk profilerede plinther og bærer tilsvarende kragbånd. Baserne har skarprykkede hjørneknopper, og terningkapitælerne er lidt fortrykte med glatte skjolde.

En *billedkvader* (121,5×min. 44 cm) i vestre, indre karm har en reliefudsmykning, der er indsat på hovedet og delvist dækkes af søjlen (fig. 14).⁴¹ Når motivet retvendes (fig. 47, 48),⁴² viser det en sidevendt mand med knælang kjortel og spidst skjold, der løfter sin sværdod op imod bagbenene af en (tungerækkende?) løve, hvis hale ender i en dusk over ryggen. Herover ses to modvendte dragedyr med sænkede hoveder og halerne endende hver i en volut. Mackeprang så motivet som symbol på menneskets åndelige kamp.⁴³

Billedkvaderen er en karmsten, men dens anbringelse delvist skjult og på hovedet kan ikke være oprindelig. Også andre træk ved portalen tyder på, at den har været nedtaget og genopsat,⁴⁴ måske i forbindelse med forlængelsen af skibet.⁴⁵ Det er

muligt, at der er tale om to elementer: Et oprindeligt indre dørparti med tympanon og billedkarmsten og et ydre med søjler, karmsten og kilestik. Hver især er delene omhyggeligt passet sammen, mens de to elementer ikke er tilpasset hinanden.⁴⁶ Billedkvaderen kan da have siddet retvendt som karmsten og kan eventuelt have haft følgeskab af yderligere en billedkvader (fig. 15), der nu er indsat i tårnets vestmur. Dette må dog være hypotetisk. Det er også teoretisk muligt, at begge billedkvadre kunne stamme fra nordportalen. I hvert fald er de fælles om deres udførelse i plastisk relief i modsætning til tympanonfeltets basrelief.

Granitportaler (med og uden søjler) med tympanon, der viser *Traditio Legis*, kendes fra andre sydjyske kirker såsom Grindsted, Bække, Andst, Skanderup og Vamdrup (*DK Ribe* 2230, 2392, 2473-74, 2547-48, 2636-37).⁴⁷ De henføres af M. Mackeprang til en gruppe, der har været inspireret af domkirkebyggeriet i Ribe (*DK Ribe*

213-22).⁴⁸ Motivet med Kristus mellem de to apostelfyrster kendes imidlertid ikke i Ribe, men derimod på Slesvig Domkirkes sydportal og på en lille gruppe portaler i Munkbrarup, Brarup og Sørup mellem Slesvig og Flensborg.⁴⁹ Som disse kan den sydjyske gruppe være inspireret fra Slesvig, men Slesvigs og Ribes stensulptur var på denne tid meget nært forbundet.

Billedkvadre. 1) Et let beskadiget halvkuglefremspring (diameter 9-10 cm) med vandrette fuger ses på kirkens nordside i andet skifte over soklen lidt øst for norddøren. Tre noget tilsvarende findes for eksempel på Hedensted Kirke (s. 1835) og en enkelt på Henne Kirke (*DK Ribe* 1241, 1243 fig. 8).

2) Af en stærkt beskadiget løvekvader (55×85 cm) på tårnets vestside (fig. 15) er bevaret den bageste del af en løve med en hale, der snor sig under kroppen og ender over ryggen i et kløverblad. Kvadren er drejet 90°.

Fig. 13. Søjleportalens østre base og plint (s. 2348). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Plinth and column base of south door.*

Fig. 14. Billedkvader fra syddørens vestre karm – her gengivet retvendt (s. 2348). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Ashlar tablet in south door casing.*

Fig. 15. Billedkvader på tårnets vestside – her drejet 90° (s. 2349). Foto Arnold Mikelsen 2015. – *Ashlar tablet in west wall of tower.*

Indre. Skibet har bevaret sit flade loft, mens der senere er indsat hvælv i koret (jf. s. 2352). Korbuen er udvidet i senmiddelalderen.

Af de oprindelige *gavltrekanter* er triumfmurens bevaret og står i rå kamp. 1620 er etableret en teglmuret døråbning med falset fladbuestik

mod skibet.⁵⁰ De anvendte teglsten måler 25-27×12×7,5 cm.

Middelalderlige tilføjelser og ændringer. Rækkefølgen i de mange udvidelser og ændringer er usikker. Ældst må være vestudvidelsen, der sandsynligvis er kommet til i den senere del af 1200-tallet.⁵¹